

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/22/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3117207807
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3117207807.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Janákovvej a sudcov Mgr. Zuzany Holúbkovej a Mgr. Ivana Kubínyiho v spore žalobcu Y. L., trvale bytom U. XXX/XX, M., proti žalovanému BENCONT COLLECTION a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692, právne zastúpeného JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., so sídlom Bratislava, Martinčekova 13, IČO: 50 361 368, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a určenie úveru ako bezúročného a bez poplatkov, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 07. septembra 2018, č.k. 20Csp/74/2017-92, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

II. Žalobcovi **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy zo dňa 15.8.2008 obsiahnutá v bode 3.5. zmluvy o úvere č. 0648470008 zo dňa 15.8.2008 uzavretej medzi žalobcom a Poštovou bankou, a.s. v znení: „Podpisom tejto zmluvy zmluvné strany uzatvárajú dohodu o zrážkach zo mzdy podľa § 551 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, ktorá je zabezpečením pohľadávky banky vzniknutej zo zmluvy o úvere v súlade s čl. 4 bod 4.8. OP pre úver“ je pre neprijateľnosť neplatná, výrokom II. určil, že rozhodcovská doložka zo dňa 15.8.2008 obsiahnutá v bode 3.7. zmluvy o úvere č. 0648470008 zo dňa 15.8.2008 uzavretej medzi žalobcom a Poštovou bankou, a.s. v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad sa budú rozhodovať v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou vo Všeobecných obchodných podmienkach“ v spojení s bodom 10.2.2. Všeobecných obchodných podmienok v znení: „Banka a Klient sa dohodli na rozhodcovskej doložke týkajúcej sa riešenia všetkých sporov, ktoré medzi nimi vzniknú z právnych vzťahov vzniknutých pri poskytovaní Služieb, bankových produktov a/alebo vykonávaní Bankových obchodov, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik príslušnej Zmluvy, a to v nasledovnom znení: a) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom banka, predloží tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho Štatútu a Rokovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania; b) pokiaľ bude v príslušnom spore žalobcom Klient, je oprávnený predložiť tento spor na prerokovanie a rozhodnutie Rozhodcovskému súdu, a to podľa jeho Štatútu a rozhodovacieho poriadku, ktoré sú platné a účinné v čase začatia rozhodcovského konania alebo všeobecnému súdu.“ a v spojení s bodom 10.2.3. Všeobecných obchodných podmienok v znení: „Ak Klient, najneskôr pri uzavretí Bankového obchodu a/alebo Zmluvy nedoručí Banke písomne oznámenie, že s rozhodcovskou doložkou nesúhlasí, má sa za to, že ju prijal.“ je pre neprijateľnosť neplatná, výrokom III. určil, že úver zo zmluvy o úvere č. 0648470008 zo dňa 15.8.2008 uzavretej medzi žalobcom a Poštovou bankou, a.s.

je bezúročný a bez poplatkov a výrokom IV. rozhodol, že žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Z odôvodnenia vyplýva, že žalobca sa žalobou podanou domáhal určenia, že dohoda o zrážkach zo mzdy zo dňa 15.8.2008 obsiahnutá v bode 3.5. zmluvy

o úvere č. 0648470008 zo dňa 15.8.2008 uzavretej medzi žalobcom a Poštovou bankou, a.s. je ako neprijateľná zmluvná podmienka neplatná. Zároveň za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti žiadal určiť aj zmluvnú podmienku - rozhodcovskú doložku zo dňa 15.8.2008 obsiahnutú v bode 3.7. zmluvy o úvere č. 0648470008 zo dňa 15.8.2008 uzavretej medzi žalobcom a Poštovou bankou, a.s. Domáhal sa aj určenia, že úver zo zmluvy o úvere č. 0648470008 zo dňa 15.8.2008 uzavretej medzi žalobcom a Poštovou bankou, a.s. je bezúročný a bez poplatkov pre absenciu povinných náležitostí v úverovej zmluve. Súdu bolo z rozhodovacej činnosti známe, že právny predchodca žalovaného vzorový text zmlúv používal vo viacerých prípadoch pri poskytovaní úverov iným spotrebiteľom. Žalobcovi poskytol úver veriteľ v rámci jeho podnikateľskej činnosti a žalobca pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej či inej podnikateľskej činnosti, ale ako spotrebiteľ. Na uvedenú zmluvu, konštatoval súd, sa vzťahuje aj zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Zo zhodných tvrdení strán súd ustálil, že pohľadávka v celej neuhradenej výške z predmetnej zmluvy o úvere bola postúpená ešte pred začatím konania a žalovaný je súčasným veriteľom pohľadávky na zaplatenie úveru aj

s nákladmi voči žalobcovi. Súd mal za to, že v danom prípade nemusia byť v konaní žalovaní tak Poštová banka, a.s. ako aj žalovaný ako postupník a netvorí spolu nerozlučné procesné spoločenstvo v zmysle § 77 ods. 1 CSP. Na žalovaného prešlo v zmluve zakotvené právo domáhať sa voči žalobcovi zaplatenia neuhradeného dlhu zo zmluvy o úvere, a to aj za použitia rozhodcovskej doložky, resp. využitím dohody o zrážkach zo mzdy. Tieto práva teda neostali zachované Poštovej banke, a.s. Súd bol toho názoru, že nerozlučné procesné spoločenstvo žalovaného a Poštovej banky, a.s. v prejednávanom spore nemožno založiť ani na ust. § 53a Občianskeho zákonníka. Po preskúmaní veci súd dospel k záveru, že žalobca ako spotrebiteľ má naliehavý právny záujem na určení, že úver poskytnutý na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere je bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 137 písm. c) CSP. Súd zdôraznil, že naliehavý právny záujem žalobcu na určení, že úver je bezúročný a bez poplatkov (a tým je splnená podmienka procesnej prípustnosti žaloby), vyplýva priamo

z ustanovenia § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení zákona č. 279/2017 Z.z. (čl. XII bod 39) účinného od 1.1.2018. Zároveň mal súd za to, že žaloba je procesne prípustná aj čo do nároku na určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a rozhodcovskej doložky. Žalobca žiadal určiť právnu skutočnosť, teda neplatnosť právneho úkonu z dôvodu, že dohoda o zrážkach zo mzdy a rozhodcovská doložka, ktoré sú obsiahnuté v predmetnej zmluve o úvere, sú neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Podľa názoru súdu prípustnosť žaloby o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, ako aj určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky vyplýva z ustanovení § 3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorých každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, a proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Túto ochranu spotrebiteľ docieli práve podaním žaloby, na základe ktorej súd určí zmluvnú podmienku z dôvodu neprijateľnosti za neplatnú. Iba vyslovením neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy môže žalobca následne argumentovať vo vzťahu ku svojmu zamestnávateľovi, aby ďalej nevykonával zrážky z jeho mzdy, ktoré mu v zmysle jeho povinnosti zrážal na základe predloženej žiadosti právneho predchodcu žalovaného až do nariadenia neodkladného opatrenia súdom uznesením č.k. 20Csp 74/2017-20 zo dňa 20.4.2017. Je daný naliehavý právny záujem aj na určení neplatnosti rozhodcovskej doložky, ktorá bola dodávateľom vopred pripravená a začlenená do formulárovej časti zmluvy o úvere a obchodných podmienok, a žalobca ak chcel získať úver, musel rozhodcovskú doložku prijať, ktorá doložka zakladá právomoc rozhodcovského súdu vopred vybraného dodávateľom rozhodnúť všetky spory zo zmluvy o úvere a tým výrazne eliminuje prístup žalobcu k nezávislým, nestranným všeobecným súdom. Skutočnosť, že právny predchodca žalovaného vzal dňa 12.12.2012 podanú žalobu na rozhodcovskom súde späť nevyklučuje, že žalovaný opätovne podá takú žalobu proti žalobcovi na rozhodcovskom súde. Žalobca ako spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované trvajúcou existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky v právnom vzťahu k dodávateľovi, resp. jeho právnenému nástupcovi. Žalobca považoval úver za bezúročný a bezpoplatkový

z dôvodu, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala náležitosti predpísané zákonom. č. 258/2001 Z.z. Preskúmaním zmluvy o spotrebiteľskom úvere súd zistil, že zmluva neobsahuje údaje o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, ktoré náležitosti musia byť v zmluve obsiahnuté podľa ust. v zmysle § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z.. V zmluve je uvedená celková

výška mesačnej splátky, termíny a počet splátok, čo je podľa súdu nedostatočný údaj, pretože nie je zrejmé, koľko z každej splátky sa započítava na istinu, koľko na úrok, koľko na poplatok. Ustanovenie § 4 ods. 3 veta druhá zákona č. 258/2001 Z.z. sankcionuje absenciu týchto náležitostí v zmluve tak, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Súd mal za to, že žaloba je dôvodná čo do nároku na určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Je pravda, že v čase uzavretia zmluvy o úvere, dohoda o zrážkach zo mzdy zákonom nebola zakázaná, ale v zmysle § 551 ods.1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka povolená dohoda medzi dlžníkom a veriteľom o zrážkach zo mzdy, ktorá má slúžiť na zabezpečenie splnenia záväzku dlžníka voči veriteľovi. V danom prípade mal súd z listín preukázané, že dňa 15.8.2008 boli zo strany právneho predchodcu žalovaného Poštovej banky, a.s. dané žalobcovi, ktorý mal záujem o poskytnutie úveru, na podpis zmluva o úvere č. 0648470008 na poskytnutie úveru v sume 1.659,70 eur, v čl. 3 bod 5 ktorej zmluvy o úvere je obsiahnutá aj dohoda o zrážkach zo mzdy. Zmluvu o úvere vrátane dokumentov s ňou súvisiacich, t.j. VOP, OP pre úver, vopred pripravila banka. Tvrdenia žalobcu o tom, že nemal možnosť dohodu o zrážkach zo mzdy odmietnuť, boli preukázané z textu relevantných dokumentov, keďže dohoda o zrážkach zo mzdy je súčasťou dodávateľom vopred pripraveného textu zmluvy o úvere, a preto pokiaľ žalobca chcel, aby mu banka vyplatila úver, musel podpísať zmluvu o úvere, a prijať tak aj dohodu o zrážkach zo mzdy. Tento zabezpečovací inštitút so závažnými právnymi dôsledkami pre spotrebiteľa nemá v úverovej zmluve ani vlastné zvýraznené označenie, nemá ani prípadný priestor na zvláštny podpis žalobcu vzťahujúci sa len k dohode o zrážkach zo mzdy. Z uvedeného potom vyplýva, že žalovaný vopred vnútil pripraveným predtlačným tlačivom žalobcovi aj iný úkon (dohodu o zrážkach zo mzdy) než len ten, ktorý bol v danom okamihu vo sfére záujmu žalobcu. Súd teda posúdil, že v prípade dohody o zrážkach zo mzdy sa jedná o formulárovú právnym predchodcom žalovaného vopred pripravenú dohodu, ktorej obsah žalobca nemohol ovplyvniť. Vzhľadom na uvedené súd konštatoval, že nejde o individuálne dojednanú zmluvnú podmienku. Podpisom dohody o zrážkach zo mzdy bol žalobca nútený podrobiť sa vykonávaniu zrážok z jeho mzdy bez možnosti akejkoľvek kontroly opodstatnenosti výšky pohľadávky. S poukazom na všetky uvedené dôvody súd uzavrel, že dohoda o zrážkach zo mzdy spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa a je podľa § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka neplatná. Dohody o zrážkach zo mzdy sú právnym poriadkom dovolené aj v rámci spotrebiteľských zmlúv, avšak ak ich uzavrie dodávateľ za účelom uspokojenia zmluvných plnení z majetku spotrebiteľa, ktoré plnenia podľa predpisov na ochranu práv spotrebiteľov dodávateľovi neprináležia, ide nepochybne o obchádzanie zákona. Preto súd zároveň dospel k záveru, že posudzovaná dohoda o zrážkach zo mzdy je absolútne neplatným právnym úkonom aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka, a to z dôvodu, že svojím účelom obchádza právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa (§ 4 ods. 3 veta tretia zákona č. 258/2001 Z.z.), ktoré sankcionujú dodávateľa v podobe straty nároku na úroky a poplatky v prípade porušenia zákonom stanovených povinností. Žaloba bola dôvodne podaná aj v časti o určenie neplatnosti rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská doložka, ktorá zakladá právomoc rozhodcovského súdu rozhodnúť spory zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, bola Poštovou bankou, a.s. vložená do ňou vopred pripraveného textu zmluvy o úvere, konkrétne do bodu 3.7., s odkazom na presnejšiu úpravu rozhodcovskej doložky vo VOP, v ktorých sa rozhodcovská doložka nachádza v bode 10.2. Z listinných dôkazov bolo zrejmé, že v danom prípade bola voľba rozhodcovského súdu uskutočnená jednostranne Poštovou bankou, a.s., nakoľko ustanovenie rozhodcovského súdu na predtlačenom formulári predchádzalo uzatvoreniu zmluvy o úvere medzi žalobcom a bankou. Súd považoval toto zmluvné ustanovenie za nekalé preto, lebo faktickým subjektom, ktorý definuje, kto bude rozhodcom, a kto rozhodne spor zo zmluvy, je v tomto prípade veriteľ, čiže menovaná banka, pretože banka zostavila znenie rozhodcovskej doložky vo svojej vopred pripravenej formulárovej zmluve. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Aj v predmetnom prípade žalobca nemal možnosť podstatným spôsobom obsah predmetnej zmluvy ovplyvniť, nakoľko jej súčasťou sú aj všeobecné obchodné podmienky. Ide o adhéziu zmluvu, ktorú spotrebiteľ mohol buď prijať ako celok, resp. odmietnuť. Obsah rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený. Rozhodcovská doložka neobsahuje žiadne poučenie spotrebiteľa o rozdiel medzi rozhodcovským konaním a civilným sporovým konaním pred všeobecným súdom. Rozhodcovskú doložku, konštatoval súd, možno považovať za neprimeranú, resp. nekalú aj

v zmysle ustanovení smernice 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. V prípade posudzovanej rozhodcovskej doložky bol tak nepochybne daný hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán na neprospech žalobcu ako spotrebiteľa, a jedná sa o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá je podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Z uvedených dôvodov súd po vyhodnotení vykonaného dokazovania žalobe vyhovel. Súd v zmysle žaloby a za použitia § 298 ods. 1, ods. 2 CSP určil namietané zmluvné podmienky za neplatné z dôvodu ich neprijateľnosti a uviedol do výroku znenie neprijateľných zmluvných podmienok tak, ako boli dohodnuté v zmluve o úvere spolu so znením vo VOP, na ktoré poukazoval žalobca

v žalobe, a na ktoré odkazovali ustanovenia v zmluve. Žalobca bol v konaní úspešný v plnom rozsahu, a preto za použitia zásady úspechu vznikol žalobcovi podľa § 255 ods. 1 CSP nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Preto súd výrokom priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. V zákonnej lehote proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Mal za to, že súd konal jednoznačne v rozpore s princípom právnej istoty, keď takejto žalobe vyhovel, a to z dôvodu, že rovnaký súd prvej inštancie v konaní sp. zn. 24Csp/119/2017 v rozsudku zo dňa 06.09.2018 obdobnú žalobu zamietol. V tejto súvislosti je nepochopiteľné, že súdy v takmer identických veciach rozhodnú úplne rozdielne, a preto dôvodil, že súd konal jednoznačne v rozpore s princípom právnej istoty. Opätovne namietal pasívnu vecnú legitimitáciu na jeho strane, pričom uviedol, že spolu s pôvodným veriteľom, Poštovou bankou, a. s., majú tvoriť nerozlučné spoločenstvo, nakoľko v spore

o určenie neplatnosti právneho úkonu musia byť všetci účastníci tohto úkonu. Podľa ustanovenia § 137 písm. c) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je, alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Prívlastok naliehavý chápeme tak, že právny záujem má dostatočnú intenzitu. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný. Z doktríny preventívneho charakteru určovacej žaloby vyplýva, že naliehavý právny záujem (v zásade) absentuje, ak má žalobca možnosť žalovať na splnenie povinnosti. Naliehavý právny záujem musí žalobca preukázať. Poukázal na rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 58C/148/2014, Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25Co/531/2015 a Okresného súdu Žilina sp. zn. 17Csp/15/2016. V zmysle vyššie uvedených skutočností mal žalovaný za to, že ak už raz prišlo k porušeniu práva, mal žalobca žalovať v zmysle ust. § 137 písm. a) CSP, a to žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia, nakoľko k zrážkam zo mzdy už prišlo. Vyhovenie takejto žaloby vôbec nevyriešilo daný právny vzťah, práve naopak, žalobcovi teraz nič nebráni podať ďalšiu a ďalšiu žalobu o určenie nejakej ďalšej neprijateľnej podmienky. Taktiež mu nič nebráni v tom, aby podal žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom toto bolo možné vyriešiť v jednom konaní. Žalobca podal žalobu podľa § 137 písm. d) CSP, nakoľko podľa jeho názoru zmluva a iné právne úkony, ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 OZ). Určenie existencie právnej skutočnosti (napr. že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo

v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Preto napr. výrok rozsudku, že kúpna zmluva je neplatná, nemá výpovednú hodnotu, či je v čase jeho vyhlásenia vlastníkom veci žalobca, alebo niekto iný. Z týchto dôvodov nová právna úprava CSP pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu (najmä

z hmotného práva). Žalobný návrh znejúci na určenie právnej skutočnosti, ktorý z osobitného predpisu nevyplýva, je potrebné považovať za vadný. Pokiaľ vady žaloby nie sú odstránené, súd žalobu odmietne. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzatvorená dňa 15.08.2008, pričom v tomto období neexistoval žiadny právny predpis, ktorý by stanovil, že dohoda o zrážkach zo mzdy môže byť vyhlásená za neplatnú. Pokiaľ ide

o bezúročnosť a bez poplatkovosť zmluvy o úvere, v tejto súvislosti dal do pozornosti Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 9. novembra 2016, sp. zn. C-42/15 vo veci medzi spoločnosťou Home Credit Slovakia, a.s. a V. F.. Z uvedeného možno zhrnúť, že Súdny dvor dospel k záveru, že nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky tejto zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Zároveň Súdny dvor dospel k záveru, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe

nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie tejto istiny. Bol toho názoru, že zmluva o úvere jasným spôsobom obsahuje údaje o výške (46,90 eur), počte (70 mesačných splátok) a termíne (k 15. dňu v mesiaci, počnúc dňom 15.09.2008 do 15.06.2014) jednotlivých splátok. Na základe vyššie uvedeného tvrdil, že vyššie uvedenú zmluvu o úvere nemožno považovať za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu, že zmluva o úvere neobsahuje výšku, počet a termíny splátok, nakoľko je zrejmé, že zmluva o úvere priamo nemusí takýto údaj obsahovať, ale postačí, ak sa táto informácia na základe zmluvy o úvere dá identifikovať, čo v danom prípade zmluva o úvere spĺňa. Na základe uvedeného žiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne, aby žalobu zamietol ako nedôvodnú a neopodstatnenú a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania v prospech žalovaného.

3. K podanému odvolaniu sa písomne žalobca vyjadril s tým, že žiadal o potvrdenie napadnutého rozsudku, nakoľko je vecne správny.

4. Krajský súd preskúmal vec v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, podľa ktorého nie je potrebné nariaďovať pojednávanie odvolacieho súdu.

5. V prejednávavnom prípade súd prvej inštancie určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy obsiahnutá v zmluve o úvere zo dňa 15.8.2008 je neplatná (výrok I.), nakoľko túto považoval za absolútne neplatný právny úkon, keďže spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán (§ 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka) a rovnako tak uviedol, že je neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko svojim účelom obchádza právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa (§ 4 ods. 3 veta tretia zákona č. 258/2001 Z.z.). Ďalej určil súd prvej inštancie (výrokom II.) neplatnosť rozhodcovskej doložky obsiahnutej v zmluve o úvere zo dňa 15.8.2008, keďže dospel k záveru, že je daný hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobcu ako spotrebiteľa, a preto sa jedná o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá je podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Súd prvej inštancie považoval poskytnutý úver žalobcovi za bezúročný a bez poplatkov (výrok III.) z dôvodu, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahovala náležitosti predpísané zákonom č. 258/2001 Z.z., a to údaj o výške, počte a termínoch istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z.). Keďže mal žalobca v konaní plný úspech vo veci, súd prvej inštancie mu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu (výrok IV.).

6. V podanom odvolaní žalovaný predovšetkým namietal, že rovnaký súd prvej inštancie obdobnú žalobu zamietol, čím porušil princíp právnej istoty, a opätovne tvrdil, že nemá pasívnu vecnú legitimáciu, pričom vyjadril presvedčenie, že s pôvodným veriteľom (Poštová banka, a.s.) majú tvoriť v spore o učenie neplatnosti právneho úkonu nerozlučné spoločenstvo.

7. Ústavný súd SR už v minulosti vyslovil, že aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (III. ÚS 300/06). Pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 192/06). Potreba vysporiadať sa so známym rozhodnutím súdu v obdobnej veci (osobitne, ak ide o rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) z hľadiska jeho dôvodov, pokiaľ súd dospeje následne k opačnému názoru, je súčasťou požiadavky na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (II. ÚS 426/2012). Právna istota spolu s požiadavkou ochrany legitímnych očakávaní principiálne neznamená právo účastníka konania na rovnaké právne posúdenie jeho veci. Nesporne však znamená právo na vysvetlenie dôvodov, pre ktoré sa konajúci orgán verejnej moci od stabilného, doteraz zastávaného právneho názoru odchyľuje (III. ÚS 51/2014).

8. Odvolací súd k uvedenej námietke uvádza, že s touto sa náležite vysporiadal súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení (bod 18. rozsudku), pričom odvolací súd sa s touto argumentáciou plne stotožňuje, nakoľko je nepochybné, že v zmysle § 524 ods. 2 Občianskeho zákonníka s postúpenou pohľadávkou prešlo na postupníka aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené. S uvedeným záverom je v zhode aj súčasná judikatúra odvolacieho súdu, napr. rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/14/2019 zo dňa 15.5.2019, z ktorého záverov vyplýva, že „v zmysle § 524 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka platí, že veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené. Namiesto pôvodného veriteľa (postupcu) sa dlžníkovým veriteľom stáva postupník a s postúpenou pohľadávkou predchádzajú všetky práva s pohľadávkou spojené. Veriteľom a osobou oprávnenou z ďalších práv spojených s touto pohľadávkou sa stáva postupník. Postupník sa stáva subjektom, voči ktorému možno uplatniť všetky námietky s pohľadávkou súvisiace, teda v tomto prípade aj neplatnosť právnych úkonov, ktoré pohľadávku zabezpečujú. Právami spojenými s pohľadávkou sú najmä práva vyplývajúce zo zabezpečenia záväzkov (§ 544 a nasl. Občianskeho zákonníka). V takom prípade sa môže dlžník domáhať určenia neplatnosti právneho úkonu - dohody o zrážkach zo mzdy - a žalovať oboch veriteľov, postupcu aj postupníka, pokiaľ však ide o nového veriteľa, je možné riešiť jej platnosť len čo do rozsahu postúpenej pohľadávky.“ Na základe uvedeného je nedôvodná táto námietka žalobcu. Rovnako sa nejedná o narušenie princípu právnej istoty, ako dôvodil žalovaný v podanom odvolaní, a to vzhľadom na vyššie uvedené závery Ústavného súdu SR - keďže právne závery všeobecných súdov nemajú precedenčný charakter, čím nezavazujú sudcov k rovnakému rozhodnutiu, pričom v prejednávom prípade jestvuje judikatúra vyššieho súdu (odvolacieho), ktorá je plne aplikovateľná i na prejednávanú vec.

9. Ďalej žalovaný v podanom odvolaní namietal absenciu naliehavého právneho záujmu na určení dohody o zrážkach zo mzdy a rozhodcovskej doložky za neplatné, pričom dodal, že žalobca mal, ak už došlo k porušeniu práva, žalovať v zmysle § 137 písm. a) CSP, a to žalobu na vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože k zrážkam zo mzdy už došlo.

10. Podľa § 137 písm. d) CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä to určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

11. Podľa § 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

12. Odvolací súd konštatuje, že s touto odvolacou námietkou sa vysporiadal súd prvej inštancie dostatočným spôsobom v bode 20. rozsudku, s ktorým sa odvolací súd plne stotožňuje. Prípustnosť žaloby o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a rozhodcovskej doložky vyplýva, ako to správne zdôraznil súd prvej inštancie, z osobitného predpisu, ktorým je v tomto prípade zákon č. 250/2007 Z.z., a to konkrétne z ustanovenia § 3 ods. 3 a 5. Len na doplnenie považuje odvolací súd za potrebné poukázať aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo 483/2014, v ktorom sa konštatuje, že určovací žaloba má preventívny charakter a jej účelom je spravidla poskytnúť ochranu právam žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, pričom určovací návrh nie je vo všeobecnosti opodstatnený tam, kde už právny vzťah alebo právo boli porušené a kde je namieste návrh na splnenie povinností. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti takého návrhu, musí byť naliehavý. K otázke naliehavého právneho záujmu ďalej odvolací súd dodáva, že tento je v prejednávanej veci daný, pretože takouto žalobou sa môže odstrániť stav právnej neistoty, v ktorej sa žalobca nachádza, pretože len deklarováním vyslovenia neplatnosti predmetnej dohody môže následne argumentovať vo vzťahu k svojmu zamestnávateľovi, aby ďalej neprevádzal zrážky z jeho

mzdy. Žalobca v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, z čoho tiež vyplýva naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Tento výklad je potom v súlade

s judikatúrou Súdneho dvora EÚ, ktorej charakteristickou črtou je ochrana spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany. K uvedeným záverom sa plne prikláňajú i sudy v rámci svojej rozhodovacej činnosti, na čo vhodne poukázal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia i súd prvej inštancie.

13. Žalovaný v odvolaní namietal i závery súdu prvej inštancie ohľadom posúdenia poskytnutého úveru ako bezúročného a bez poplatkov, keď dôvodil, že zmluva o úvere nemusí obsahovať údaj o výške, počte a termínoch istiny, úrokov a iných poplatkov (§ 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z.). Žalobca v podanej žalobe vyvodzoval bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru na základe troch absentujúcich náležitostí vyžadovaných zákonom o spotrebiteľských úveroch, a to (i) adresa predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, (ii) celkovú výšku a menu poskytnutého úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie a (iii) výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

14. Podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

15. Súdna prax nebola pri aplikácii uvedeného ustanovenia (v súčasnosti sa jedná o totožné ustanovenie zakotvené v § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch) donedávna jednotná. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.2.2018, sp. zn. 3Cdo 146/2017 však prijalo záver, že predmetné ustanovenie je potrebné interpretovať tak, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej ktorej anuitnej splátky. Pokiaľ predmetné ustanovenie zákona č. 258/2001 Z.z. (teraz zákona č. 129/2010 Z.z.) hovorí

o výške, počte, termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné ho eurokonformne vykladať tak, že sa tým neustanovuje povinnosť uviesť požadované informácie vo vzťahu ku každej položke (t.j. istine, úrokom a iným poplatkom) osobitne, ale len ich uvedenie v súhrne ku splátke, ktorá zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky. Zamietnutie žaloby z uvedeného dôvodu potom nie je v súlade s uvedeným záverom NS SR, a odvolacie námietky žalovaného týkajúce sa uvedeného preto sú dôvodné.

16. Na základe predchádzajúceho preto nemožno dospieť k záveru, že predmetná úverová zmluva neobsahuje náležitosť v zmysle § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z. Nakoľko však žalobca v podanej žalobe žiadal určiť bezúročnosť a bezpoplatkovosť i z ďalších dôvodov, odvolací súd ich preskúmal.

17. Podľa § 4 ods. 2 písm. d) zákona č. 258/2001 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť.

18. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z.z. účinného v čase uzavretia zmluvy, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu.

19. Zákon o spotrebiteľských úveroch účinný v čase uzatvorenia zmluvy o úvere diferencoval obsahové náležitosti podľa písm. a), teda identifikačné údaje veriteľa, a písm. d) adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť. Z citovaného ustanovenia preto je zrejmé, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musela obsahovať obe tieto náležitosti, pričom nemožno dospieť k záveru, že ich možno stotožňovať. Ak by sa pripustil opak, legislatívne vyjadrenie náležitosti podľa písm. d), teda uvedenie adresy predávajúceho, kde môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, by strácalo zmysel. Neuvedením tejto adresy preto dochádza k nenaplneniu obligatórnych náležitostí podľa citovaného ustanovenia, keďže zámerom zákonodarcu bolo posilnenie postavenia spotrebiteľa v tom smere, aby vedel už pri uzatváraní zmluvy, kde sa bude môcť obrátiť so svojou sťažnosťou alebo reklamáciou, pričom iba výslovné uvedenie tejto adresy spĺňa túto požiadavku. Zákonodarca jasne diferencoval tieto podstatné náležitosti, pričom súd nemôže tieto náležitosti stotožňovať (ergo nemôže

prísúdiť jednej podstatnej náležitosti podľa § 4 ods. 2 väčšiu dôležitosť a významnosť ako inej náležitosti podľa cit. ustanovenia).

20. Odvolací súd po preskúmaní predmetnej zmluvy dospel k záveru, že neobsahuje adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, teda náležitosť vyžadovanú ust. § 4 ods. 2 písm. d) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase uzatvorenia zmluvy. Uvedené nie je, vzhľadom na vyššie uvedené závery odvolacieho súdu, splnené uvedeným adresy žalovaného v záhlaví zmluvy, nakoľko sa jedná o náležitosť vyžadovanú v zmysle ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch. Celkovo má žalobca na území SR množstvo pobočiek. Je preto otázne, či spotrebiteľ môže uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť len v mieste sídla žalovaného alebo aj na niektorej z jeho pobočiek. Bolo by pritom v neprospech spotrebiteľa, aby nemohol svoju reklamáciu, či sťažnosť uplatniť tam, kde zmluvu s veriteľom uzavrel, teda spravidla na pobočke v mieste jeho bydliska. Keďže však konkrétna adresa na uplatnenie reklamácie alebo sťažnosti v zmluve výslovne obsiahnutá nie je, je takáto možnosť pre žalobcu ako spotrebiteľa otázna. Zámer zákonodarcu, aby spotrebiteľ vedel, kam sa má so svojou sťažnosťou alebo reklamáciou obrátiť, naplnený nie je, pretože tento nevie, či je to len sídlo veriteľa, alebo adresa ktorejkoľvek jeho pobočky. Je však potrebné ďalej uviesť i to, že túto náležitosť neupravujú ani Obchodné podmienky (ďalej ako „OP“), ani Všeobecné obchodné podmienky banky (ďalej ako „VOP“). V čl. 11, bode 11.3 OP je iba uvedené, že postup pri reklamacii upravuje Reklamačný poriadok Banky, ktorý je prístupný na OM (pričom tento Reklamačný poriadok v konaní predložený nebol), a v časti II., bode 17. VOP je uvedené, že všetky právne vzťahy, ktoré súvisia s podávaním a vybavovaním sťažností Klienta, sa budú riadiť Reklamačným poriadkom. Z uvedené je preto zrejmé, že ani OP, ani VOP náležitosť vyžadovanú § 4 ods. 2 písm. d) cit. zákona neobsahujú. Na základe uvedeného je potrebné prijať zhodný záver ako súd prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého úveru, nakoľko podľa § 4 ods. 3 cit. zákona sa pre absenciu náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. d) považuje poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. Preto súd prvej inštancie dospel k správne záveru, hoci z iných dôvodov, čo je dôvodom na potvrdenie napadnutého rozsudku i v tejto časti.

21. Vzhľadom na to, že námietky odvolateľa neboli dôvodné a napadnutý rozsudok je vecne správne, odvolací súd tento potvrdil v celom rozsahu v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny.

22. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % voči žalovanému, nakoľko bol v odvolacom konaní plne úspešný. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov bude rozhodovať súd prvej inštancie.

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).